

ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΥ

«Ενσωμάτωση της Οδηγίας (ΕΕ) 2017/1564 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 13ης Σεπτεμβρίου 2017 σχετικά με ορισμένες επιτρεπόμενες χρήσεις ορισμένων προστατευόμενων έργων και άλλων αντικειμένων προστασίας δυνάμει δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας και συγγενικών δικαιωμάτων προς όφελος των τυφλών, των αμβλύπων και των ατόμων με άλλα προβλήματα ανάγνωσης εντύπων και για την τροποποίηση της οδηγίας 2001/29/ΕΚ για την εναρμόνιση ορισμένων πτυχών του δικαιώματος του δημιουργού και συγγενικών δικαιωμάτων στην κοινωνία της πληροφορίας»

Άρθρο 1

Σκοπός

Σκοπός του σχεδίου νόμου είναι η εναρμόνιση του ν. 2121/1993 (Α΄ 25) με την Οδηγία (ΕΕ) 2017/1564 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 13ης Σεπτεμβρίου 2017 σχετικά με ορισμένες επιτρεπόμενες χρήσεις ορισμένων προστατευόμενων έργων και άλλων αντικειμένων προστασίας δυνάμει δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας και συγγενικών δικαιωμάτων προς όφελος των τυφλών, των αμβλύπων και των ατόμων με άλλα προβλήματα ανάγνωσης εντύπων και για την τροποποίηση της Οδηγίας 2001/29/ΕΚ για την εναρμόνιση ορισμένων πτυχών του δικαιώματος του δημιουργού και συγγενικών δικαιωμάτων στην κοινωνία της πληροφορίας (Οδηγία 2017/1564) (ΕΕ L 242/6).

Άρθρο 2

Αντικατάσταση του άρθρου 28Α ν. 2121/1993

Το άρθρο 28 Α ν. 2121/1993 αντικαθίσταται ως εξής:

«ΑΡΘΡΟ 28Α

ΟΡΙΣΜΕΝΕΣ ΕΠΙΤΡΕΠΟΜΕΝΕΣ ΠΡΑΞΕΙΣ ΠΡΟΣ ΟΦΕΛΟΣ ΤΥΦΛΩΝ ΚΑΙ ΑΛΛΩΝ ΕΠΩΦΕΛΟΥΜΕΝΩΝ

1. Επιτρέπεται χωρίς την άδεια του δημιουργού να διενεργείται κάθε πράξη που είναι αναγκαία προκειμένου:

α) τυφλός, άτομο με προβλήματα όρασης ή άλλος επωφελούμενος σύμφωνα με την παράγραφο 3 περ. α' ή πρόσωπο που ενεργεί για λογαριασμό του, να μπορεί να δημιουργεί αντίγραφο σε προσβάσιμο μορφότυπο έργου, στο οποίο έχει νόμιμη πρόσβαση και το οποίο είναι για αποκλειστική χρήση από αυτόν και

β) αρμόδιος φορέας να μπορεί να δημιουργεί αντίγραφο σε προσβάσιμο μορφότυπο έργου, στο οποίο έχει νόμιμη πρόσβαση ή να παρουσιάζει, να καθιστά διαθέσιμο στο κοινό, να διανέμει ή να δανείζει

το εν λόγω αντίγραφο σε επωφελούμενο ή άλλον αρμόδιο φορέα για μη κερδοσκοπικό σκοπό και για αποκλειστική χρήση από τον επωφελούμενο. (άρθρο 3 παρ. 1 Οδηγίας)

2. Επιτρέπεται σε αρμόδιο φορέα να εκτελεί τις πράξεις της περ. β' της παραγράφου 1 για λογαριασμό επωφελουμένου ή άλλου αρμόδιου φορέα που είναι εγκατεστημένοι σε άλλο κράτος μέλος της ΕΕ, καθώς και να διανέμει, να παρουσιάζει ή να καθιστά διαθέσιμα στο κοινό στους επωφελούμενους ή σε αρμόδιο φορέα που είναι εγκατεστημένοι σε τρίτη χώρα - συμβαλλόμενο μέρος της Συνθήκης του Μαρακές, αντίγραφο έργου σε προσβάσιμο μορφότυπο. Επίσης, επιτρέπεται σε επωφελούμενο ή σε αρμόδιο φορέα:

α) να αποκτά ή να έχει πρόσβαση σε αντίγραφο έργου σε προσβάσιμο μορφότυπο από αρμόδιο φορέα εγκατεστημένο σε κράτος μέλος της ΕΕ, καθώς και

β) να εισάγει ή να αποκτά με άλλον τρόπο ή να έχει πρόσβαση και στη συνέχεια να χρησιμοποιεί υπό τους όρους του παρόντος αντίγραφο έργου σε προσβάσιμο μορφότυπο που έχει διανεμηθεί, παρουσιαστεί ή τεθεί στη διάθεση των επωφελουμένων ή των αρμόδιων φορέων από αρμόδιο φορέα τρίτης χώρας - συμβαλλόμενου μέρους της Συνθήκης του Μαρακές. (άρθρο 4 Οδηγίας)

3. Για τις ανάγκες του παρόντος ως:

α) επωφελούμενοι νοούνται:

αα) οι τυφλοί,

αβ) άτομα με προβλήματα όρασης, που δεν επιδέχονται βελτίωσης, ώστε να αποκτήσουν οπτική λειτουργία ουσιαστικά ισοδύναμη με εκείνη ατόμων χωρίς τέτοια προβλήματα, και τα οποία για τον λόγο αυτό δεν μπορούν να διαβάζουν έντυπα με την ίδια ουσιαστικά ευχέρεια, όπως άτομα χωρίς τέτοιο πρόβλημα,

αγ) άτομα που έχουν αντιληπτική ή αναγνωστική αναπηρία, και δεν είναι, ως εκ τούτου, σε θέση να διαβάζουν έντυπα με την ίδια ουσιαστικά ευχέρεια, όπως άτομα χωρίς τέτοια αναπηρία ή

αδ) άτομα που δεν είναι σε θέση λόγω σωματικής ανικανότητας να κρατήσουν στα χέρια τους ή να χειριστούν βιβλίο ή να εστιάσουν ή να μετακινήσουν το βλέμμα τους σε τέτοιο βαθμό που θα ήταν υπό κανονικές συνθήκες ικανοποιητικός για διάβασμα. (άρθρο 2 στοιχ. 2 Οδηγίας)

β) αρμόδιος φορέας νοείται κάθε οργανισμός ή σωματείο ή ένωση ή άλλος συναφής φορέας, που έχει ως αποστολή του την παροχή υπηρεσιών σε μη κερδοσκοπική βάση για την επιμόρφωση, την εκπαίδευση, την προσαρμοσμένη ανάγνωση και την πρόσβαση σε πληροφορίες των επωφελουμένων. Ως αρμόδιος φορέας θεωρείται και δημόσιος οργανισμός ή μη κερδοσκοπικός οργανισμός που παρέχει τις ως άνω υπηρεσίες σε επωφελουμένους ως μια από τις κύριες δραστηριότητές του, ως θεσμική υποχρέωση ή στο πλαίσιο της δημοσίου συμφέροντος αποστολής του. Ο ΟΠΙ διατηρεί κατάλογο των αρμόδιων φορέων. (άρθρο 2 στοιχ. 4 Οδηγίας)

γ) έργο νοείται κάθε έργο υπό μορφή βιβλίου, περιοδικού, επιστημονικού ή άλλου, εφημερίδας ή άλλου είδους εντύπου, σημειογραφίας, στην οποία συμπεριλαμβάνονται οι παρτιτούρες, καθώς και εικονογραφήσεων που περιλαμβάνονται σε αυτά, επί παντός μέσου, συμπεριλαμβανομένης της ψηφιακής και ηχητικής μορφής, όπως τα ακουστικά βιβλία, το οποίο έχει νομίμως δημοσιευτεί ή καταστεί με άλλον τρόπο νόμιμα διαθέσιμο στο κοινό. (άρθρο 2 στοιχ. 1 Οδηγίας)

δ) αντίγραφο σε προσβάσιμο μορφότυπο νοείται το αντίγραφο ενός έργου που παρέχει στον επωφελούμενο πρόσβαση στο έργο κατά τρόπο ή μορφή διαφορετική σε σχέση με το αρχικό, επιτρέποντας μεταξύ άλλων στο εν λόγω άτομο να έχει το ίδιο αποτελεσματική και άνετη πρόσβαση, όπως ένα άτομο χωρίς οποιοδήποτε πρόβλημα, αναπηρία ή ανικανότητα, όπως αναφέρονται στην παράγραφο 3. Στους προσβάσιμους μορφότυπους συμπεριλαμβάνονται ενδεικτικά η γραφή Braille,

τα μεγάλα τυπογραφικά στοιχεία, τα προσαρμοσμένα ηλεκτρονικά βιβλία (e-books), τα ακουστικά βιβλία και οι ραδιοφωνικές εκπομπές. Κατά τη δημιουργία αντιγράφου σε προσβάσιμο μορφότυπο δεν πρέπει να θίγεται η ακεραιότητα του έργου, λαμβανομένων δεόντως υπόψη των αλλαγών που απαιτούνται προκειμένου το έργο να καταστεί προσβάσιμο στον διαφορετικό μορφότυπο. (άρθρο 2 στοιχ. 3 και άρθρο 3 παρ. 2 Οδηγίας)

4. Η εξαίρεση με βάση την παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου δεν μπορεί να αποκλεισθεί συμβατικά. (άρθρο 3 παρ. 5 Οδηγίας)

5. Σε περίπτωση που αρμόδιος φορέας εκτελεί τις πράξεις που προβλέπονται στις παραγράφους 1 και 2:

α) θεσπίζει και τηρεί πρακτικές προκειμένου να εξασφαλίζεται ότι:

αα) διανέμει, παρουσιάζει και καθιστά διαθέσιμα αντίγραφα έργων σε προσβάσιμο μορφότυπο μόνο σε επωφελομένους ή σε άλλους αρμόδιους φορείς,

αβ) λαμβάνει κατάλληλα μέτρα για να αποτρέψει την παράνομη αναπαραγωγή, διανομή, παρουσίαση ή διάθεση στο κοινό αντιγράφων έργων σε προσβάσιμο μορφότυπο,

αγ) επιδεικνύει την προσήκουσα επιμέλεια και διατηρεί αρχεία σχετικά με τη διαχείριση έργων και των αντιγράφων τους σε προσβάσιμο μορφότυπο και

αδ) δημοσιεύει και επικαιροποιεί στον ιστότοπό του ή/και μέσω άλλων διαδικτυακών ή εξωδιαδικτυακών διαύλων, πληροφορίες για τον τρόπο με τον οποίο συμμορφώνεται με τις υπό στοιχεία αα) έως αγ) υποχρεώσεις του.

β) κατόπιν σχετικού αιτήματος παρέχει σε προσβάσιμη μορφή σε επωφελομένους, άλλους αρμόδιους φορείς ή δικαιούχους:

βα) τον κατάλογο των έργων, των οποίων έχει αντίγραφα σε προσβάσιμο μορφότυπο και τους μορφότυπους αυτούς και

ββ) την επωνυμία και τα στοιχεία επικοινωνίας των αρμόδιων φορέων με τους οποίους έχει ανταλλάξει αντίγραφα έργων σε προσβάσιμο μορφότυπο σύμφωνα με την παράγραφο 2. (άρθρο 5 Οδηγίας)

γ) κοινοποιεί προαιρετικά την επωνυμία και τα στοιχεία επικοινωνίας του στον ΟΠΠ, ο οποίος διαβιβάζει αυτές τις πληροφορίες στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, προκειμένου να τις δημοσιοποιήσει σε κεντρικό σημείο ενημέρωσης. (άρθρο 6 Οδηγίας)

6. Η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στο πλαίσιο του παρόντος υπόκειται στη νομοθεσία για την προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. (άρθρο 7 Οδηγίας)

7. Οι εκδότες υποχρεούνται να παρέχουν στους αρμόδιους φορείς σε ψηφιακή μορφή τα αρχεία των εκπαιδευτικών συγγραμμάτων της πρωτοβάθμιας, δευτεροβάθμιας, καθώς και της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, που ζητούνται να χρησιμοποιηθούν σύμφωνα με το παρόν, υπό την προϋπόθεση ότι τηρούνται σε ψηφιακή μορφή. Για τα υπόλοιπα έργα οι εκδότες υποχρεούνται να παρέχουν στους αρμόδιους φορείς αρχεία έργων που αντιστοιχούν συνολικά στο 10% της ετήσιας εκδοτικής τους παραγωγής, μη υπολογιζόμενων στο ποσοστό αυτό των τυχόν ως άνω εκπαιδευτικών συγγραμμάτων.

8. Τηρείται στον ΟΠΠ κατάλογος αντιγράφων έργων σε προσβάσιμο μορφότυπο, το είδος των μορφοτύπων και ο αρμόδιος φορέας στον οποίο βρίσκονται.

9. Σε περίπτωση που ο επωφελούμενος ή ο αρμόδιος φορέας καλείται να καταβάλει το κόστος για τη δημιουργία αντιγράφου σε προσβάσιμο μορφότυπο, το ύψος αυτού δεν μπορεί να υπερβαίνει τις δαπάνες δημιουργίας του αντιγράφου.

10. Οι προηγούμενες παράγραφοι εφαρμόζονται και στο ειδικής φύσεως δικαίωμα του κατασκευαστή βάσης δεδομένων, καθώς και στα δικαιώματα του δικαιούχου προγράμματος ηλεκτρονικού υπολογιστή. (άρθρο 3 παρ. 1 Οδηγίας)

11. Για τη χρήση προστατευόμενων έργων που επιτρέπονται δυνάμει του παρόντος άρθρου οφείλεται εύλογη αμοιβή στους δικαιούχους των έργων μόνο από τους εγκατεστημένους στην ελληνική επικράτεια αρμόδιους φορείς.

12. Τα σχετικά με την εφαρμογή του παρόντος άρθρου ζητήματα, όπως τα σύμφωνα με την παράγραφο 5 περ. α' υπο. αβ) κατάλληλα μέτρα, το ύψος και η διαδικασία καταβολής εύλογης αμοιβής στους δικαιούχους για τις επιτρεπόμενες χρήσεις έργων από αρμόδιους φορείς, θα εξειδικευτούν με την έκδοση απόφασης του Υπουργού Πολιτισμού και Αθλητισμού. Για τον καθορισμό του ύψους της αμοιβής λαμβάνεται υπόψη ο μη κερδοσκοπικός χαρακτήρας των δραστηριοτήτων των αρμόδιων φορέων, το δημόσιο συμφέρον, τα συμφέροντα των επωφελουμένων, η πιθανή ζημία των δικαιούχων, η ανάγκη να διασφαλιστεί η διασυννοριακή διάδοση αντιγράφων σε προσβάσιμο μορφότυπο χωρίς διακρίσεις αναφορικά με το ύψος της αμοιβής σε σχέση με τη μη διασυννοριακή, οι ειδικές συνθήκες κάθε περίπτωσης, ενώ αν η ζημία ενός δικαιούχου είναι ελάχιστη, δεν θα πρέπει να γεννάται υποχρέωση καταβολής αμοιβής.»

Άρθρο 3 **Τροποποίηση άρθρων 66 Α και 71 ν. 2121/1993**

1. Η παράγραφος 5 του άρθρου 66Α ν. 2121/1993 αντικαθίσταται ως εξής:

«5. Για τους περιορισμούς (εξαιρέσεις) που προβλέπονται στο τέταρτο κεφάλαιο του Ν. 2121/1993, όπως ισχύει, και αφορούν τη φωτοτυπική αναπαραγωγή για ιδιωτική χρήση (άρθρο 18), την αναπαραγωγή για διδασκαλία (άρθρο 21), την αναπαραγωγή από βιβλιοθήκες και αρχεία (άρθρο 22), την αναπαραγωγή για σκοπούς δικαστικούς ή διοικητικούς (άρθρο 24), καθώς και για ορισμένες επιτρεπόμενες πράξεις προς όφελος τυφλών και άλλων επωφελουμένων (άρθρο 28Α), η έννομη προστασία που προβλέπεται στην παράγραφο 2 του παρόντος άρθρου δεν θίγει την υποχρέωση των δικαιούχων να παρέχουν στους επωφελούμενους από τις ανωτέρω εξαιρέσεις τα μέσα, προκειμένου αυτοί να επωφεληθούν από τις εν λόγω εξαιρέσεις στον αναγκαίο βαθμό, εφόσον έχουν εκ του νόμου πρόσβαση στο προστατευόμενο έργο ή αντικείμενο. Εάν οι δικαιούχοι δεν λάβουν εκούσια μέτρα, στα οποία συμπεριλαμβάνονται και οι συμφωνίες μεταξύ δικαιούχων και τρίτων που επωφελούνται από τις εξαιρέσεις, τόσο οι δικαιούχοι όσο και οι τρίτοι που επωφελούνται από τις παραπάνω εξαιρέσεις ζητούν τη συνδρομή ενός ή περισσότερων μεσολαβητών που επιλέγονται από πίνακα μεσολαβητών τον οποίο καταρτίζει ο Οργανισμός Πνευματικής Ιδιοκτησίας. Οι μεσολαβητές υποβάλλουν προτάσεις προς τα ενδιαφερόμενα μέρη. Θεωρείται ότι όλα τα μέρη αποδέχονται την πρόταση αυτή, εάν κανένα από αυτά δεν προβάλλει αντίρρηση μέσα σε προθεσμία ενός μηνός από την κοινοποίηση της πρότασης. Στην αντίθετη περίπτωση η διαφορά επιλύεται από το Εφετείο Αθηνών, το οποίο δικάζει σε πρώτο και τελευταίο βαθμό. Οι ρυθμίσεις αυτές δεν εφαρμόζονται σε έργα ή άλλα προστατευόμενα αντικείμενα που διατίθενται στο κοινό βάσει όρων που έχουν συμφωνηθεί συμβατικά, κατά τρόπο ώστε το κοινό να έχει πρόσβαση σε αυτά όπου και όταν θέλει (άρθρο 6 παρ. 4 Οδηγίας 2001/29).»

2. Η παράγραφος 6 του άρθρου 71 ν. 2121/1993 αντικαθίσταται ως εξής:

«6. Τα άρθρα 3 παρ. 1, 28Β και 28Γ, 46 παρ. 2, 47 παρ. 1 και 2, 48 παρ. 1, 52 στοιχείο δ', 64Α, 66 παρ. 1 και 2, 66Α και 66Β του νόμου αυτού αποτελούν εφαρμογή της Οδηγίας 2001/29/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 22ας Μαΐου 2001 για την εναρμόνιση ορισμένων

πτυχών του δικαιώματος του δημιουργού και των συγγενικών δικαιωμάτων στην κοινωνία της πληροφορίας.»

3. Προστίθεται παράγραφος 11 στο άρθρο 71 ν. 2121/1993 ως εξής:

«11. Το άρθρο 28Α παρ. 1 έως 12 αποτελεί εφαρμογή της Οδηγίας 2017/1564/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 13ης Σεπτεμβρίου 2017 σχετικά με ορισμένες επιτρεπόμενες χρήσεις ορισμένων προστατευόμενων έργων και άλλων αντικειμένων προστασίας δυνάμει δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας και συγγενικών δικαιωμάτων προς όφελος των τυφλών, των αμβλυώπων και των ατόμων με άλλα προβλήματα ανάγνωσης εντύπων.»

Άρθρο 4

Με την έναρξη ισχύος του παρόντος καταργείται η υπ' αριθ. ΥΠΠΟ/ΔΙΟΙΚ/98546 υπουργική απόφαση «Αναπαραγωγή έργου πνευματικής ιδιοκτησίας προς όφελος τυφλών και κωφαλάλων, και επέκταση της ρύθμισης σε άλλες κατηγορίες ατόμων με αναπηρίες» (Β' 2065).

Άρθρο 5

Έναρξη ισχύος

Η ισχύς του νόμου αυτού αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.